

Scopus у запитаннях і відповідях

У сучасному світі будь-який напрямок діяльності визначається рейтингами. Не є виключеннями наукова робота, основним продуктом якої є публікація. Результативність наукової діяльності оцінюється двома основними показниками: кількість публікацій та цитованість, які свідчать про ефективність діяльності як окремих викладачів, так і навчального закладу в цілому. Стаття, яка недоступна широкому науковому загалу в електронному форматі, начебто не має цінності, якщо її ніхто не прочитав, не використав і не процитував.

У наказі МОН України від 17. 10. 2012 № 1112 «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» прописано, що з 1 січня 2013 року для здобуття наукового ступеня обов'язкова наявність публікацій у виданнях іноземних держав або у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз.

Для підвищення наукометричних показників необхідно працювати за двома напрямками:

а) збільшувати кількість публікацій у журналах, які входять до міжнародних наукометричних баз;

б) покращувати якість власних наукових журналів з метою подальшого їх включення до цих баз.

Якщо ми хочемо, щоб нашу науку визнавали у світі, ми повинні публікуватись у рейтингових виданнях. Публікація у виданні, яке входить до наукометричних баз, є підтвердженням високого рівня дослідження, актуальності і науковості. Це автоматично підійматиме рейтинг університету та наших науковців.

Існує декілька міжнародних наукометричних баз, проте в науковому світі найбільш авторитетними є бази даних Scopus та Web of Science.

Що таке Scopus? Це реферативна база даних, яка об'єднує бібліографічні дані кращих журналів, конференцій та книг, які рецензуються. На даний час вона містить 22245 академічних журналів від 5000 різних видавництв, в т.ч. 51 український журнал; 59,9 млн рефератів; понад 100000 книг із 100 країн світу; 5,5 млн наукових конференцій; 25,2 млн патентних записів та ін.

Які видавництва входять в контент Scopus? Elsevier (10% записів від загальної кількості записів у БД); Springer (8% записів), яке неодноразово надавало безоплатний доступ до власної БД на сайті бібліотеки нашого університету та організувало виставку-продаж книг в університеті (в подарунок бібліотека отримала 6 книг на суму понад 7000 грн); SAGE (2% записів), яке також надавало безоплатний доступ до власних записів; Оксфордський та Кембріджський університети (по 1% записів) та багато ін.

Як наповнюється Scopus? Кожний науковий журнал і конференція можуть подати заявку на індексацію. Рішення про їх включення приймає незалежна рада вчених, до якої входять 40 членів (вчені, наукові редактори, 15 тематичних комісій, спеціалісти з бібліометрії та ін.). Після прийняття рішення журнал індексується в автоматичному режимі. Scopus оновлюється щоденно.

Чим відрізняється Scopus від аналогів? Максимально великий обсяг якісних наукових рецензованих джерел; рівномірне покриття всіх наукових напрямків і країн світу; єдина база даних з глибиною архіву до 1823 року тощо.

Що нового у Scopus? З 2013 р. подається інформація про фінансуючі організації (поля Sponsor, Name, Grant Number, Acronym). Розширено облік цитування з 1996 р. до 1970 р. До кінця 2015 р. було проіндексовано зилки 5 млн публікацій. До кінця 2016 р. планується опрацювати 8 млн публікацій. Розширені списки індексованих конференцій за 2008-2012 рр. (додано близько 400000 публікацій). Розширена кількість книг (75000 провідних видань додано в 2015 р.).

Як отримати доступ до Scopus? Повний доступ до всіх ір-адресів організації з відкритим доступом – платно. Інформація про авторів останніх 20 публікацій знаходиться у відкритому доступі www.scopusfeedback.com. Актуальні списки журналів з показниками SNIP та SJR у відкритому доступі на сайтах www.journalmetrics.com, www.elsevier.com, www.elsevierscience.ru.

Які вимоги до публікацій? В роботі повинні бути процитовані всі значні та актуальні роботи по темі дослідження із всіх регіонів світу, де ведуться такі дослідження. Перед публікацією необхідно впевнитися, що стаття не містить застарілих даних та висновків або таких, що дублюють інші дослідження. Формат назви, анотації, ключових слів повинні відповідати загальноприйнятим у відповідній науковій області.

Яка оплата публікацій у Scopus? Не всі публікації платні! Scopus індексує журнали з різним статусом доступу: по передплаті – безоплатні, Open Access – платні. Детальна інформація про статус журналу доступна у списку джерел Scopus.

Які можливості користувачу надає Scopus?

- Отримувати результати пошуку по темі з однієї платформи, що зазвичай розкидане по багатьох різних ресурсах;
- Здійснювати швидкий пошук всієї можливої інформації про наукові розробки (в яких журналах, у яких авторів, які є патенти, дані по роках і т.д.);
- Отримувати повні дані про всіх авторів, які публікувалися по певній темі (ім'я автора, місце роботи, контакти, тематика публікацій, цитування і т.п.);
- Отримувати повні дані про всі організації, які публікуються в певній області;
- Аналізувати і порівнювати наукові журнали за даними цитування, публікаційної активності, бібліометричних показників SNIP та SJR.

Як вибрати журнал для публікації? Насамперед необхідно в'яснити тематичну відповідність дослідження; спосіб доступу до журналу; тип статей, які приймаються; читаність і рейтинг журналу та поточні актуальні теми. Вас повинно насторожити:

- Журнали з дуже низькими показниками SNIP та SJR порівняно з подібними виданнями;
- Журнали, в яких різко збільшуються кількість публікацій (збільшення в рази) за останні роки і процент статей, які не цитуються в них (90-98%);
- Журнали, більшість зсилок на які зроблені самими журналами, або приходять від одного-двох журналів, або журналів того ж видавництва;
- Журнали, більшість статей яких із 1-5 країн або 5-10 організацій (виключенням може бути журнал, прийнятий в Scopus протягом останніх 2-х років);
- Журнали, платна публікація в яких наполегливо рекламується через spam-розсилки.

Як дізнатися, чи журнал індексується у Scopus? Тільки на сайті Elsevier або Scopus. Якщо журнал має логотип Scopus на своєму сайті, це не означає, що він індексується у Scopus. Довіряти потрібно тільки спискам, опублікованим в «Browse sources» на сторінці **Scopus.com** або на сайтах Elsevier: www.elsevier.com/solutions/scopus/content (міжнародний сайт) або elsevierscience.ru/products/scopus (російськомовний сайт). Списки журналів Scopus, розміщені на сторонніх сайтах, можуть бути некоректні або неактуальні.

Отже, щоб опублікуватися в журналі, який індексується в Scopus, потрібно підготувати якісну публікацію з аналізом актуальної літератури і зсилками на важливі дослідження та відправити її у відповідний по темі і рейтингу журнал.

Крім вище вказаних сайтів, звертайтеся також на facebook.com/ElsevierUkraine.

На сайті бібліотеки ВНМУ в розділі «Рекомендації науковцю» розміщено «Перелік українських та іноземних періодичних видань з медицини, які входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science» та «Інструкція користувача Scopus».

Інформацію зібрала та узагальнила
Неліна Кравчук, директор бібліотеки ВНМУ